

Η ΓΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΜΗ!

Αρκεί να ζεις πλούσια την κάθε μέρα - το σήμερα - και να μην προετοιμάζεσαι απλά και μόνο για την απόκτηση γνώσεων για το μέλλον...

ΓΛΩΣΣΑ Ο ΤΡΟΠΟΣ

ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΜΕ...

Ή ΜΑΛΛΟΝ
ΝΑ ΣΚΕΦΤΟΜΑΣΤΕ...

Ή ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ;

Τι είναι η γλώσσα;

Ένας τρόπος επικοινωνίας, που δημιουργήθηκε στις ανθρώπινες κοινωνίες, με σκοπό να συντονίζει τη δράση των ανθρώπων συνολικά και του κάθε ανθρώπου ξεχωριστά. Ταυτόχρονα, όμως, η γλώσσα παίζει σπουδαίο ρόλο στη λειτουργία της γνώσης. Μόνο μέσω της γλώσσας μπορούμε να σκεφτούμε, μπορούν να υπάρξουν και να εκφραστούν οι σκέψεις μας, αλλά και να διατηρηθούν οι γνώσεις από γενιά σε γενιά.

Πώς ξεκίνησε η γλώσσα;

Για να βρούμε τις ρίζες της ανθρώπινης γλώσσας χρειάζεται να ταξιδέψουμε πολύ πίσω στον χρόνο. Κάποτε, πριν από εκατομμύρια χρόνια, ο άνθρωπος δεν υπήρχε, όπως τον ξέρουμε σήμερα. Η αλήθεια είναι πως δημιουργήθηκε σιγά-σιγά, δηλαδή εξελίχθηκε. Εκείνη την εποχή υπήρχε ένα είδος ζώου, που δε θα το βρείτε σήμερα, όσο κι αν ψάξετε. Ένα είδος ζώου με τέσσερα χέρια, από το οποίο ξεπήδησαν ο άνθρωπος, ο χιμπατζής κι ο γορίλλας.

Για να εξελιχθεί αυτό το άγνωστο σε εμάς ζώο σε άνθρωπο πέρασαν πάρα πολλά χρόνια, στα οποία έγιναν πολλές αλλαγές:

Στάθηκε όρθιο κι έμαθε να περπατά. Ξεχώρισε τα 4 άκρα του σε δύο χέρια και δύο πόδια.

Με τη βοήθεια του αντίχειρα έπιασε την τροφή του αλλά και εργαλεία (πέτρες, ξύλα κ.α.). Σιγά-σιγά κατασκεύασε και δικά του.

Άρχισε να ζει σε ομάδες και να μοιράζεται τις δουλειές (κυνήγι, ψάρεμα κ.α.).

Η ομάδα έχει ανάγκη από συνεργασία. Όμως κάτι λείπει. Έχουν πλέον κάτι να πουν ο ένας στον άλλον, αλλά πώς; Στην αρχή, χρησιμοποιούσαν μόνο χειρονομίες. Κι όταν έπεφτε το σκοτάδι ή ήθελαν να συνεννοηθούν με κάποιον που ήταν μακριά και δεν έβλεπε; Έτσι, ξεκίνησαν να βγάζουν κραυγές, ήχους μέσω του λάρυγγα.

Όσο περνούν τα χρόνια, οι δουλειές της ομάδας αυξάνονται και οι πιθανάνθρωποι μας έχουν όλο και περισσότερα να πουν μεταξύ τους. Οι κραυγές δεν αρκούν για να εκφράσουν όσα ήθελαν να πουν. Σιγά – σιγά σχημάτισαν τις πρώτες λέξεις...

ΑΠΟ ΤΙ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Είναι ο συνδυασμός των ήχων (ή όπως λένε οι γλωσσολόγοι των φθόγγων) με τέτοιο τρόπο που να «σημαίνουν» κάτι. Πράγματι, άλλο καταλαβαίνουμε όταν ακούσουμε «καρέκλα» κι άλλο όταν ακούσουμε «γέλιο». Δεν υπάρχει κάποια εξήγηση γιατί κάθε ήχος σημαίνει το καθετί. Από πολύ παλιά έγινε κάτι σαν συμφωνία μεταξύ των ανθρώπων τι να σημαίνει κάθε ήχος. Η πρώτη αυτή επιλογή έγινε τυχαία.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Τι θα γινόταν όμως αν για καθετί διαφορετικό που θέλουμε να πούμε έπρεπε να υπάρχει και να θυμόμαστε και μία διαφορετική λέξη; Η γλώσσα θα γινόταν πάρα πολύ δύσκολη. Έτσι, συμφωνήθηκε κάποια διαφορετικά μηνύματα να τα επικοινωνούμε αλλάζοντας το εσωτερικό των λέξεων π.χ. μία καρέκλ -α και πολλές καρέκλ -ες. Οι κανόνες που περιγράφουν αυτές τις αλλαγές αποτελούν τη γραμματική.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Σπάνια για να πούμε αυτό που θέλουμε μας φτάνει μία μόνο λέξη. Συνήθως χρειαζόμαστε περισσότερες. Οι κανόνες αυτοί που συνδυάζουν τις λέξεις μεταξύ τους ώστε να βγαίνει συγκεκριμένο νόημα αποτελούν το συντακτικό. Δηλαδή αλλάζει το νόημα ανάλογα με το πώς μπαίνουν οι λέξεις στη σειρά;
Να, ένα παράδειγμα: 1) Ο Πέτρος χτύπησε την μπάλα και 2) Η μπάλα χτύπησε τον Πέτρο.

ΣΚΕΨΟΥ!

Θα μπορούσε να υπάρξει η τέχνη που απολαμβάνουμε σήμερα, αν δεν υπήρχε η γλώσσα; Ταινίες, τραγούδια, παραμύθια και τόσα άλλα στηρίζονται στη γλώσσα!

ΓΙΑΤΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ;

Αν επιστρέψουμε στο ταξίδι μας σε εκείνα τα πολύ παλιά χρόνια που ο άνθρωπος έκανε τα πρώτα του βήματα... θα δούμε πως σε όλη τη Γη δεν υπήρχε μία ομάδα ανθρώπων αλλά πολλές, που ζούσαν σε διαφορετικά μέρη χωρίς να γνωρίζουν η μία την ύπαρξη της άλλης. Τότε λοιπόν που οι άνθρωποι σε όλες αυτές τις ομάδες χρειάστηκε να συνεννοηθούν μεταξύ τους, έκαναν διαφορετικές συμφωνίες μεταξύ τους για το ποιοι ήχοι θα σημαίνουν το καθετί. Είχαν επίσης διαφορετικά πράγματα γύρω τους για τα οποία χρειάζονταν να βρουν μία λέξη π.χ. διαφορετικά ζώα στα διαφορετικά μέρη που ζούσαν.

ΉΞΕΡΕΣ ΟΤΙ;

Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν περισσότερες από **7.000 γλώσσες**;

Όλες οι γλώσσες του κόσμου έχουν κάποια **κοινά στοιχεία**:
π.χ. υποκείμενο, ρήμα και αντικείμενο;

Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

άναρθρες κραυγές που επικοινωνούν πολύ βασικά μηνύματα π.χ. κίνδυνος!

πρώτα δείγματα γραφής – εφεύρεση γραπτής γλώσσας

4ος αι π.Χ

φωνόγραφος - γραμμόφωνο: εγγραφή και αναπαραγωγή ήχου (ανθρώπινης προφορικής ομιλίας, μουσικής κ.α.).

15ος αι μ.Χ

γεννιούνται οι πρώτες λέξεις – προφορική γλώσσα

τυπογραφία – αποτύπωση γραπτού λόγου και εικόνων σε χαρτί, ύφασμα, μέταλλο ή άλλο υλικό σε πολλά αντίγραφα

19ος αι μ.Χ

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ

Ακόμα και οι υπολογιστές χρειάζονται μία γλώσσα για να συνεννοηθούν; Μάλλον ο άνθρωπος έπρεπε να φτιάξει μία γλώσσα για να μπορέσει να «συνεννοηθεί» με τους υπολογιστές. Πράγματι, η γλώσσα μπορεί να είναι τόσο φυσική όσο και τεχνητή. Φυσική είναι η γλώσσα της καθημερινής ζωής που μιλούν οι άνθρωποι. Τεχνητή είναι η γλώσσα που δημιουργούν οι άνθρωποι για ορισμένες περιορισμένες ανάγκες (π.χ. η γλώσσα των μαθηματικών θεωριών, τα διάφορα συστήματα σηματοδότησης κτλ). Μία τέτοια τεχνητή γλώσσα είναι η γλώσσα προγραμματισμού που χρησιμοποιείται για να διευκολύνει την οργάνωση και διαχείριση πληροφοριών, αλλά και για την ακριβή διατύπωση αλγορίθμων σε μία μηχανή, συνήθως στους υπολογιστές. Υπάρχουν χιλιάδες διαφορετικές γλώσσες προγραμματισμού και κάθε χρόνο δημιουργούνται περισσότερες. Από τις πιο δημοφιλείς είναι οι Java, C, C++, Python, C# και R.

ΨΑΞ' ΤΟ ΠΑΡΑΠΑΝΩ!

Νοηματική γλώσσα είναι η γλώσσα που «μιλούν» οι κωφάλαλοι, δηλαδή οι άνθρωποι που γεννήθηκαν κωφοί και γι' αυτό δεν μπορούν να μάθουν να μιλούν. Για να μεταφέρει ένα μήνυμα, μία νοηματική γλώσσα βασίζεται στην κίνηση των χεριών, στη στάση ή την κίνηση του σώματος καθώς και στις εκφράσεις του προσώπου. Κάθε χώρα έχει τη δική της νοηματική γλώσσα, αλλά μερικές έχουν περισσότερες από μία.

ΓΡΑΦΗ

Ένα από τα πιο σημαντικά σημεία στην εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού είναι η επιινόηση της γραφής, ενός συμβολικού, οπτικού τρόπου καταγραφής της γλώσσας. Η γραφή μπορεί να χρησιμοποιήσει σύμβολα που αναπαριστούν τους ήχους από τους οποίους αποτελούνται οι λέξεις, ή απλοποιημένες αναπαραστάσεις αντικειμένων και εννοιών. Η γραφή υπερνικά τον χρόνο και τον χώρο. Έχεις ακούσει ποτέ τη λατινική φράση: «verba volant, scripta manent»;

Ξ α
R ο

木	林	森	本	呆
δέντρο	μικρό δάσος (δύο δέντρα)	μεγάλο δάσος (τρία δέντρα)	θεμέλιο (σανίδα κάτω από το δέντρο)	ηλίθιος (στόμα πάνω από το δέντρο)

Ο σωστός τρόπος γραφής (ορθογραφία = ορθή γραφή), όσο βασανιστικός κι αν φαίνεται, εξασφαλίζει την καλύτερη συνεννόηση μεταξύ μας, πως όλοι καταλαβαίνουμε το ίδιο διαβάζοντας μία λέξη. Η ορθογραφία κάθε λέξης κρύβει μέσα της μεγάλη ιστορία, τις ρίζες της και την ταυτότητά της. Για παράδειγμα, ακόμα κι αν δεν ξέρουμε μία λέξη, καταλαβαίνουμε ότι είναι ρήμα, αν στο τέλος γράφεται με ω...